

קונטרס

יש עם מי לדבר

יגלה נפלאות רבות על מעלת התפלה וההתבודדות
ושיחה בינו לבין קונו, ואיך שמכל הצרות שבעולם
יכולים לצאת, אם מרגיל עצמו לילה בדרך הקל
והנפלא הזה של דבור — לדבר עמו יתברך.

*

בנוי ומיסוד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שְׁמַרְגִּיל
עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְכָל מִה
שֶׁהוּא צָרִיךְ הוּא מִתְיַעַץ וּמִבְּקֵשׁ רַק
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, הוּא אֵף פֶּעַם אֵינוֹ
לְבַד, וַיֵּשׁ לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר, וְהוּא הֵכִי
מְאֹשֶׁר בְּחַיָּיו.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקסט)

קוֹנְטֵרַס

יש עם מי לדבר

.א

אל מי לפנות בעת צרה.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי בזה העולם עוברים על כל אחד ואחד צרות ויסורים, קטנות וחלישות הדעת, וממש אין יום שאין קללתו מרבה מחברו מרב צרות שעוברות על כל אחד ואחד בזה העולם. ועקר הצרה היא צרת הנפש שנתרחקה ממנו יתברך; כי באמת מי שזוכה לידע ממנו יתברך, והוא יודע ועד, שאין בלעדיו יתברך כלל, אז בכלל לא שיף שתהינה אצלו צרות, כי עקר הצרות היא צרת הנפש שנתרחקה ממנו יתברך, ועל-כן מי שרוצה להנצל מכל

צרותיו, אין עצה אחרת בזה העולם, אלא ליחד
 לעצמו מקום מיוחד, מקום פנוי, שאין שם בני-
 אדם, ויתחיל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש
 אל רעהו והבן אל אביו, ואף שבתחילה ידמה לו
 כאלו אין מי ששומע אותו, ואין מי שמסתכל
 עליו, וכאלו הוא מדבר אל הקיר, באמת כל זה
 בכלל צרות הנפש, שהנפש נעתקה מקונה, ועל-
 ידי-זה נדמה לו כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו,
 וכאלו אף פעם לא יצא כבר מצרותיו, ורואים
 בחוש, שעקר הצרה המרה שיש לאדם — שאין
 לו למי לפנות בעת צרתו, כי כל אדם היה רוצה
 מאוד מאוד לספר למישהו את צרותיו ואת כל מה
 שעובר עליו, והיה רוצה מאוד מאוד שתהיה און
 קשבת שתשמע אותו, ומישהו יתענין במצבו
 הקשה מה שעובר עליו, ומחמת שאינו מוצא מי
 שמוכן להטות און קשבת אליו, על-ידי-זה נשבר
 יותר ויותר. ועל-כן, בני ובנותי היקרים, אם אתם
 רוצים באמת לצאת מצרתכם שסובבת אתכם
 ונפלתם לתוכה, תלכו אל מקום פנוי שאין שם
 בני-אדם, בחדר מיוחד או במרתף או באיזה שדה
 ויער, ותתחילו לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש
 אל רעהו והבן אל אביו בתמימות ובפשיטות

גְּמוּרָה, וְתִדְעוּ וְתִאֲמִינוּ, שְׁכַל דְּבוּר וְדְבוּר
 שְׁמִדְבָרִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ עוֹשֶׂה רָשָׁם גְּדוֹל לְמַעְלָה,
 כִּי הוּא יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְאִף שְׁבִתְחִלָּה
 יִהְיֶה לָכֶם דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד מוֹזֵר וְקָשָׁה, כָּל זֶה
 מִחֲמַת שְׁעָדִין אֵינְכֶם מֵאֲמִינִים בְּעֶצְמְכֶם, שְׁגַם אַתֶּם
 חֲשׁוּבִים לְמַעְלָה אֲצִלוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְגַם אַתֶּם יְכוּלִים
 לְצֵאת מִצָּרְתְּכֶם, כִּי עֵקֶר הַצָּרָה הִיא צָרַת הַנֶּפֶשׁ,
 שֶׁהָאָדָם נִפְלַל כָּל-כָּךְ בְּעֵינַי עֲצָמוֹ, עַד שְׁנִדְמָה לוֹ
 כְּאִלוֹ עֹזב אֱלֹקִים אֶת הָאָרֶץ, וְכֵאלוֹ אֵין מִי שִׁישְׁגִיחַ
 עָלָיו, וְכֵאלוֹ הַכֹּל הֶפְקֵר, וְכֵל דְּאֵלִים גָּבַר, וְזֶה מֵה
 שְׁשׁוּבֵר אֶת הָאָדָם כָּל-כָּךְ, עַד שְׁנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ
 אָבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מְמַנּוּ לְגַמְרִי, וּמִגְבִּיחַ יְדִים
 בְּיָאוֹשׁ וּבְדַכְאוֹן עֲצוּם. וּבְאַמַּת לֹא-כֵן הַדְּבַר, כִּי
 הוּא יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְרוֹצֵה שְׁבִנֵי-אָדָם
 יִדְבְּרוּ אֵלָיו, וְתִכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם בָּא וּמְסַפֵּר לוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ אֶת כָּל מֵה שְׁמַעִיק לוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת
 גְּמוּרָה, וּמְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר
 עוֹבֵר עָלָיו, לָאֵט לָאֵט נִזְדַּכְּכַת הַנֶּפֶשׁ, עַד שְׁלִבְסוּף
 נִזְדַּכְּךְ הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וּמְרַגֵּשׁ אֶת אַמְתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל פָּנָיו; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים, אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָנִים, תִּרְאוּ אִיד
 שְׁתִּפְלְתְּכֶם תִּתְקַבֵּל לְמַעְלָה בְּשָׂמִים, כִּי אֲצִלוּ

יתברך מאד מאד יקרה תפלה, וכל מי שמרבה
 בתפלה ובתחנונים, הקדוש-ברוך-הוא עושה עמו
 חסד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש
 תנחומא, פרשת וירא): אמר להם הקדוש-ברוך-
 הוא לישראל: הוו זהירין בתפלה, שאין מדה
 אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות,
 ואפלו אין אדם כדאי להענות בתפלתו ולעשות
 חסד עמו, בין שמתפלל ומרבה בתפלה, אני
 עושה חסד עמו. והסבה שכל ענין התפלה כל-כף
 מוזר בעיניכם, הוא מחמת שחטאתם כל-כף, עד
 שנכרתם לגמרי משושכם, ונדמה לכם כאלו אבד
 מנוס ותקוה, וכאלו אין הקדוש-ברוך-הוא צריך
 אתכם לגמרי, עד שנעלם ונסתר מכם האור, ובפרט
 בדור הזה, שנתערבו בין עם ישראל הערב-רב
 שמלאו את כל העולם כלו עם כפירות
 ואפיקורסות, ואינם מתבישים לדבר בגלוי נגדו
 יתברך, ומתלוצצים מכל הקדוש לעם ישראל, וכן
 מלאו את כל העולם כלו עם נאוף ועריות, שקוץ,
 תעוב, זהום וערם, ומכשילים את כל מיני
 תועבות רעות של תאות נאוף, אשר על-ידי-זה
 בעצמו נעקר האדם ממנו יתברך. כי הכפירות
 והאפיקורסות, הנאוף והעריות, שני החטאים האלו

מטמטמים את הלב והדעת, עד שאין האדם מסוגל להבין שיש בורא כל העולמים, המחיה ומתהיה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והוא מנהיג את עולמו בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, עד כדי כך, אשר אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חל"ן ז:), ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא (יומא לח), ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה [זה שממנה על הביובים, גם אותו ממנין מן השמים] (ברכות נח.), עד כדי כך גדולה ומרבה השגחתו הפרטית, עד שאין פסיעה בעולם שאדם פוסע, שתהיה בלי השגחתו הפרטי פרטית, שהוא מוליך ומנהיג את האדם בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, היכן תלך והיכן תבוא, כי "רגלוהי דבר-נש אינון ערבין ליה לאתר דמתבעי תמן מובילין יתיה" (ספ"ה נג.), [ערבות עליו, למקום שמתבקש לשם מובילות אותו], כל-כך גדלה וגברה השגחתו הפרטי פרטית, אך לבני-אדם שמלאו את עצמם עם כפירות ואפיקורסות, נאוף, שקוץ, תעוב וזהו, שהם מלאים נאוף, אינם מסגלים להבין

דבר זה, ועל-כן כל הענין של תפלה מאד מאד קל בעיניהם, כי אינם יכולים להבין, שאם האדם ידבר אליו יתברך בלשון שרגיל בה, הינו בשפת האם שלו — שהוא יתברך ישמע ויקבל אותו, ועל-כן הם מזלזלין בתפלה. ולכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:): "כרם זלת לבני-אדם" — אלו הדברים שעומדים ברומו של עולם, ובני-אדם מזלזלים בהם, ומאי ניהו? תפלה; כי אין האדם מסגל להאמין, שהקדוש-ברוך-הוא שוקד על שפתיו ושומע תפלתו, ובפרט בשעה שמדבר ומשיח ומספר כל אשר עם לבבו אליו יתברך בלשון שרגיל בה. ובאמת חכמינו הקדושים אמרו (הובא בילקוט ואתחנן, רמז תתכה): "בכל קראינו אליו" — בכל לשון שישאל קוראין להקדוש-ברוך-הוא — עונה אותם; כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תפלה ושיחה בינו לבין קונו. על-כן, בני ובנותי היקרים, מאחר שעבר עליכם בחייכם מה שעבר, כל מיני צרות ויסורין ועגמת נפש ומרירות, עד שנדמה לכם כאלו אבד מנוס ותקוה מכם, וכאלו אין לכם עם מי לדבר, ואין לכם און קשבת, שרוצה לשמע אתכם, הרגילו את עצמכם לשיח ולספר את כל אשר עם לבבכם אליו יתברך, ואז

תראו, שְׁסוּף כָּל סוּף תִּרְד מִכֶּם הַהֶעֱלָמָה וְהַהִסְתָּרָה
וְהַכְסוּי, שְׁנַעֲלָמָה וְנִתְכַסְּתָה וְנִסְתָּרָה מִכֶּם אֲמַתָּת
מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִתְחִילוּ לְהִרְגִישׁ שֵׁישׁ מִי
שְׁשׁוֹמֵעַ אֶתְכֶם, וְ"יש עם מי לדבר", וְיֵשׁ אֶל מִי
לְפָנֹת בְּעֵת צָרָה.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזַּק אֶת
עֲצָמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, וְאֵל תִּנְיָחוּ אֶת
עֲצָמְכֶם כְּרָגַע, הִרְגִילוּ אֶת עֲצָמְכֶם לְדַבֵּר אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וְאֵף שְׁבִתְחִלָּה יִדְמָה לָכֶם כְּצַחֲוֹק, כְּאֵלוֹ
אֲתֶם מְדַבְּרִים, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶל הַקִּיר, כָּל זֶה בָּא
מִחֲמַת כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת וְנֹאוֹף, שְׁקוּץ, תְּעוּב
וְעֵרֶם, שְׁנִכְנְסוּ בְכֶם. אֲבָל אִם תִּהְיוּ חֻזְקִים בְּזֶה מִדֵּי
יוֹם בְּיוֹמוֹ, אִזּוֹ סוּף כָּל סוּף יִנְקַב לְבָכֶם, וְתִתְחִילוּ
לְהִבִּין, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּיּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְכֹדַאי לְדַבֵּר
וְלִשִׁחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי "יש עם מי לדבר", וְהוּא
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה.

ב.

אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּמִצְבִּים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! אֵף שְׁאֲתֶם עוֹבְרִים עֲכָשׁוֹ

מְרִירוֹת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד, וְנִדְמָה לָכֶם כְּאִלוֹ אַתֶּם מִתְפּוֹצְצִים מְרֹב צַעַר, וְאַתֶּם לֹא יְכוּלִים לְשֹׂאת אֶת הַצַּעַר הַזֶּה, כִּי מְרֹב צַעְרְכֶם הִקְשָׁה וְנִשְׁבַּר לְבַבְכֶם לְגַמְרִי, וְנִתְעַקַּם מִחֲכֶם וְנִדְעַתְכֶם, וְאַתֶּם מְלֵאִים קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּפְלַתֶם בְּעַמְקֵי עַמְקִים, בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, וְאַתֶּם מְלֵאִים קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת "אֵיךְ" ו"מָה", עָלֵי לְהוֹדִיעַ לָכֶם, שֶׁאַסּוּר לְהִתְיַאֵשׁ אֲפֹלוּ בַּמַּצְבִּים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר, כִּי דִיְקָא בְּשַׁעֲהַ שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִין, וְנִכְנָס בְּמִרְיָוִת כְּאִלוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וְכְאִלוֹ אֲבָד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, אִם דִּיְקָא אֲזִי בְּאֵי הָאָדָם אֲלִיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת וּבְלֵב נִשְׁבַּר, וּמִסֵּפֶר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְצוּעֵק וּמִבְקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂיַחֲוֶס וְיִרְחַם עָלָיו, דִּיְקָא אֲזִי זוֹכָה שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים כ): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּשַׁעֲהַ שְׂמַגְעַת צָרָה לְיִשְׂרָאֵל, וּמִבְקֵשִׁים אוֹתִי, וְהֵם מְשַׁתְּפִים כְּבוֹדֵי עַמָּהֶם, בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהַ אֲנִי עוֹנָה אוֹתָם; כִּי דִיְקָא בְּשַׁעֲהַ שֶׁאָדָם נִכְנָס בְּצָרָה גְדוֹלָה, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי, דִּיְקָא אֲזִי

הקדוש-ברוך-הוא גואל אותו מצרתו, אם הוא בא אליו יתברך בלב נשבר ונדכא, ומספר לו יתברך את כל אשר עובר עליו, כי כף אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל: אם ראיתם שהצרות מכסות אתכם, באותה שעה אתם נגאלים (שם), כי דיקא בעת צרה, שאדם נמצא בצרות גדולות, ואינו מיאש את עצמו, אלא הוא בורח אליו יתברך, דיקא אז הקדוש-ברוך-הוא מצילו.

ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, היות שאתם נמצאים עכשו בצרה גדולה מאד מאד, ונשבר לבכם בקרבכם ונמס פנים, עד שנדמה לכם כאלו אבד מנוס ותקוה מכם, וכאלו אין צריכין אתכם מן השמים, תדעו כי הכל הבל ורעות רוח, כי הוא יתברך אב הרחמן, ושומע תפלות כל פה, הרגילו את עצמכם לדבר ולשיח ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבכם, ותצאו למקום פנוי, למקום מיוחד שאין שם בני-אדם, ותספרו לפניו יתברך את כל אשר עם לבבכם, ואף שבתחלה ידמה לכם — אל מי אתם מדברים — אל הקיר, או אל הרוח?! באמת אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה א'): אם באה על האדם צרה, לא

יצוּח לא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֲלָא לְהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, הֵינּוּ שְׂאֵפְלוֹ אֶל מְלֹאכִים אָסוּר
 לְדַבֵּר, אֲלָא אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ. וְלִכְּן
 אִם אַתֶּם נִמְצְאִים עֹכְשׁוֹ בְּצָרָה מְרָה כְּזוֹ, עֲלִיכֶם
 לְיַחַד לָכֶם מְקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְתַתְּחִילוּ
 לְדַבֵּר עִמוֹ יְתַבְּרֶךְ, כִּי "יש עם מי לדבר", אִם רַק
 תִּהְיוּ עֹקְשָׁנִים גְּדוּלִים, וְלֹא תִסְתַּפְּלוּ עַל שׁוֹם דְּבַר,
 אֲזַ תִּרְאוּ אִיךָ שְׂסוּף כָּל סוּף הַכֹּל יַעֲבֹר, וְתִזְכּוּ
 לְצֵאת מִצָּרְתְּכֶם הַגְּדוּלָה שְׁנֹלְפֹדְתֶם בָּהּ; כִּי זֶה
 רְצוֹנוֹ יְתַבְּרֶךְ שְׂיָבֹא הָאָדָם אֵלָיו, וְיִסְפֹּר לוֹ יְתַבְּרֶךְ
 אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְעַל-כֵּן אֵל תִּפְּלוּ בְּיֹאשׁ,
 אֲלָא תָּבֹאוּ וְתִסְפְּרוּ לוֹ יְתַבְּרֶךְ אֶת כָּל מֵה שְׂעוּבֵר
 עֲלִיכֶם, וְתִהְיוּ עֹקְשָׁנִים גְּדוּלִים, וְאֲזַ תִּרְאוּ יְשׁוּעוֹת
 גְּדוּלוֹת שְׂתִמְשַׁכְּנָה עֲלִיכֶם. אִךָ עָלִי לְהוֹדִיעַ לָכֶם,
 כִּי זֶה לֹקַח הַרְבֵּה זְמַן, עַד שְׂרוּאִים יְשׁוּעָה מִן
 הַשָּׁמַיִם, כִּי סוּף כָּל סוּף הַסְּתַבְּכְתֶם בְּכַפִּירוֹת
 וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְיִקְרְאוּ בְּכָל יוֹם כָּל מִינֵי הַשְּׂקָפוֹת
 שֶׁל הֶבֶל זֶה יָמִים וְשָׁנִים, עַד שֶׁהַמָּח וְהַדַּעַת וְהַלֵּב
 נִתְעַקְמוּ בְּקִשְׁיוֹת וְסִפְּקוֹת עָלָיו יְתַבְּרֶךְ, וְנִתְמַלֵּא עִם
 כַּפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְכֵן נִטְמָאֲתֶם בְּכָל מִינֵי
 תְּאוֹת גֵּאוּף וְהַסְּתַפְּלִיּוֹת רְעוֹת וּמַעֲשִׂים רְעִים,
 וְעֲשִׂיתֶם עוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים שֶׁל כָּל מִינֵי תוֹעֵבוֹת

רעות של נאוף, אשר על-ידי-זה בעצמו נתעקם ונתבלבל מחכם ודעתכם, כי אפלו אם מהרהר האדם איזה הרהור נגדו יתברך, כבר נעקר משרשו, מכל שכן כשעובר יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חדש אחר חדש, שנה אחר שנה, ועברו עליו ימים ושנים שנעתק לגמרי מהאין סוף ברוך הוא, עד ששכח לגמרי ממנו יתברך, ונדמה לו כאלו עזב אלקים את הארץ, וכאלו הוא מסתתר באיזה מקום, עד שיש כאלו שעולים על לבם עקמומיות וספקות כאלו, עד שהם בכלל 'כופרים בעקר', רחמנא לישזבן, מרב זהמת תאות נאוף שעברה עליהם, וזה בעצמו יצר מסך המבדיל בינם לבין קונם. ועל-כן בשעה שעוברות עליכם צרות, ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ותאמינו בו יתברך, שהוא יתברך אב הרחמן, ובודאי ירחם עליכם, והוא רוצה רק שתבאו אליו בשיחה ותפלה, לספר לו יתברך את כל אשר עם לבבכם, כאשר ידבר איש אל רעהו. ואם תהיו עקשנים גדולים לספר ולשיח את כל אשר עם לבבכם אליו יתברך, אז סוף כל סוף תראו ישועות גדולות שתמשכנה עליכם; כי אין מי שיעזר לכם אלא הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ואל יטעה אתכם

יִצְרְכֶם כְּאֵלֹהֵי יִשׁוּעַתְכֶם תְּלוּיָהּ בְּיַד בֶּשֶׁר וְדָם, וְזֶה
 יַעֲזֹר לָכֶם, אוֹ זֶה יִשְׁמַע לָכֶם, אוֹ זֶה יִפְנֶה אֲלֵיכֶם,
 הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב רַק לְטוֹבַת
 עַצְמוֹ, אֵינֶן לָכֶם רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ. אֲבָל
 אַתֶּם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוּת גְּדוּלָה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם
 בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לֹא לַעֲזֹב עַצְמְכֶם, כִּי
 בְּמַצָּבִים כְּאֵלֹהֵי שְׂאֵתֶם נִמְצָאִים, הֵיאֹשׁ מְאֹד כְּרוּךְ
 אַחֲרֵיכֶם, וּבְנִקֵּל לָכֶם לִפְלֵי בְּנוֹקְבָא דִּתְהוּמָא רַבָּא,
 עַד שִׁידְמָה לָכֶם כְּאֵלֹהֵי אֲבָד מְנוּס וְתַקְוָה לְגַמְרֵי,
 וְלִהְתִּיאֵשׁ מִתִּיכֶם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אֲבָל בְּזֶה שֶׁתְּחִזְקוּ
 מִעַמָּד, וְתִדְעוּ שְׂאֵם לֹא תִפְלוּ בְּדַעְתְּכֶם, אֲלֹא
 תְּחִזְקוּ מִעַמָּד, וְתִתְחִזְקוּ לְהַמְשִׁיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי תִרְאוּ שְׁסוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ
 לְטוֹבָה, וְיֵשׁ לָכֶם עִם מִי לְדַבֵּר, וְיֵשׁ מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ
 אֶתְכֶם, וְיֵשׁ מִי שְׂאוּהֵב אֶתְכֶם, וְהוּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא חֶפֶץ בְּטוֹבַת בְּרִיּוֹתָיו. וְיִמָּה
 שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם, כְּאֵלֹהֵי הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּכַעַס עָלָיו, אוֹ
 אֵינֶנּוּ רוֹצֵה בּוֹ, כָּל זֶה רַק מִחֲמַת הַכְּפִירוֹת
 וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְהַנְּאוּף שֶׁנִּכְנְסוּ בְּכֶם, אֲבָל תִּכְף-
 וּמִיד שֶׁתִּזְכּוּ לְהִזְדַּבֵּךְ בְּזִכּוּךְ אַחֵר זָכוּךְ, עַד
 שֶׁתְּתַבָּרַר וְתִזְדַּבֵּךְ אֶצְלְכֶם הָאֲמוּנָה הַבְּרוּרָה
 וְהַמְּזַכֶּת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתִּדְעוּ, אֲשֶׁר אֵינֶן בְּלַעֲדָיו

יש עם מי לדבר יט

יתברך כלל, והוא יתברך חפץ בכם, אז תראו ישועות גדולות, ותצאו מן הסכף הקשה שנפלתם אליו. אבל זכרו זאת, שאין לכם בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו; אשרי מי שזוכה להגיע אל מדרגה זו, שאז יכלל באין סוף ברוך הוא, וימשכו עליו חסד ורחמים וישועות גדולות.

ג.

למי לספר את צרותיו ומרירותו הקשה.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת פי מנסים את האדם בכל יום בנסיונות קשים ומרים, ועובר על בני-אדם כל מיני צער ומכאובים ויסורים, זה מעצמו — שהוא סובל כל מיני מחלות ומחוישים וחלשות, עד שנמאסו לו החיים, זה — אין לו זוג, והוא שרוי בדכאון עמק, פי כל מי שאין לו אשה, שרוי בלא שמחה, בלא חסד, בלא רחמים, בלא טוב, וזה — אין לו שלום-בית, שכל ביתו מהפך, והוא מלא מריבות ומחלוקת, עד שנמאסו לו החיים, וזה סובל מילדיו שממרים לו את חתיו, וקופצים לו על הראש, ומחרפין ומבזין אותו, ועושין בדיוק ההפך מרצונו, וזה — אין לו

ילדים, שהוא נדמה כמת, וזה – אין לו פרנסה,
 וזה – מלא חובות, ובעלי החובות רצים ורודפים
 אחריו וכדומה, כל מיני צרות ויסורים ומרירות
 שיש בזה העולם, עד שאין לה אדם בזה העולם
 שאינו מלא צרות ויסורים, עד שמתפוצץ מרב צער,
 ואינו יודע למי לפנות בעת צרתו ואל מי ילך
 למצא מזור ותרופה למכאוביו, כי אם היה לו אל
 מי לילך, היה רץ ובורח אליו. וזה עקר הצרה
 המרה שעוברת על בני-אדם, שאינם יודעים לתת
 לעצמם עצה מרב צרותיהם ומרירותיהם שעוברות
 עליהם, עד שנדמה להם כאלו אבד מנוס ותקנה
 לגמרי, כי רואים שאין להם למי לפנות ולמי לספר
 צרותיהם המרות והקשות שעוברות עליהם, ואין
 להם עם מי לדבר ולהשיח ולספר. כי אם היה להם
 עם מי לדבר ואל מי לפנות ואל מי לספר את מר
 לבבם, היו רצים לשם, אך מחמת שאין להם אף
 אחד, על-ידי-זה נופלים ביאוש ומרימים ידים.
 אבל באמת עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, אשר
 בכל דור ודור הקדוש-ברוך-הוא שולח אל העולם
 צדיקים גדולים, נוראים ונפלאים מאוד מאוד, אשר
 הם דבקים בו יתברך, והם מורידים את השכינה
 אל זה העולם, והם מחזקים ומאמצים את נשמות

יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן כָּדָאֵי לָכֶם לַפְנוֹת אֶל הַצְּדִיקִים
 הָאֲמֵתִים שְׁבִדוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר הֵם יִחְזְקוּ וַיֵּאֲמָצוּ
 אֶתְכֶם לְבַל תִּתְיָאֲשׁוּ, אֲלֵא תִבְרְחוּ אֶל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, כִּי זו עֲבוֹדַת הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים בְּמַעֲלָה
 נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שְׁמֹגְלִים לְכָל הַיְרֻדִים
 וְהַנְּפוּלִים וְהַמְשֻׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם וּבַעֲוֹנוֹתֵיהֶם
 וּבַצְּרוּתֵיהֶם הַרְעוֹת אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְהֵם מְגֻלִים אֲשֶׁר אֵין עֵצָה אַחֲרָת, רַק לְבָרַח אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, כִּי הֵם מְגֻלִים אֶת הַדְּבִקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא. וְעַקֵּר הַדְּבִקוֹת הֵן תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה
 בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁזֵה הַמַּחֲ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל הָאָדָם, כִּי
 מֵה שְׁנִקְרָא "מַחֲזִין", הוּא דְּבִקוֹת וְאוֹרוֹת הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, שְׁצָרִיכִים לְהַכְּנִס בְּאָדָם, אִךְ הָאָדָם אֵינוֹ
 מְסַגֵּל לְקַלֵּט, אֵינוֹ מְסַגֵּל לְבַלֵּעַ אֶת זֶה, אֵינוֹ מְסַגֵּל
 לְהַבִּין אֶת זֶה, כִּי מֵרַב צְרוּתוֹ וִירִידוֹתוֹ וּמְרִירוֹתוֹ
 הַקָּשׁוֹת וְהַמְרוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בְּחַיָּו, הִתְיָאֲשׁ
 לְגַמְרֵי, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ, שֶׁאֵין צְרִיכִין אוֹתוֹ, וְלָכֵן
 בָּאִים הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִים, לְהַחֲדִיר בְּנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה, לֹא לִיָּאֵשׁ עֲצָמוֹ אֶפְלוֹ בְּמַצְבִּים
 הַכִּי קָשִׁים, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה וּתְפִלָּה,
 שְׁזֵה סוּד מְצוֹת תְּפִלִּין, שְׁפַל-כֶּף חֲשׁוּבָה אֶצְלוֹ
 יִתְבָּרַךְ. כִּי הַתְּפִלִּין הֵם הַדְּבִקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ

הוא; ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (שבת קנג.):
 "ושמן על ראשך אל יחסר" – אלו תפלין, כי
 התפלין הם השמן והמח. ולכן חזב אדם למשמש
 בתפלין בכל שעה ושעה, הינו שלא יסיח דעתו
 מקונו, שזה סוד הנחת תפלין, שמניחים תפלין
 בכל יום, שהם ארבע פרשיות המגלות ומפרסמות
 אמתת מציאותו יתברך, איך שאין בלעדיו יתברך
 כלל, ועל-כן צריכין לפשפש ולמשמש בתפלין
 בכל שעה ושעה (שבת יב), שלא יסיח דעתו ממנו
 יתברך. וכשזוכה להגיע אל מדרגה זו, אז כלם
 מפחדים ממנו, כי התפלין הם אות לעם ישראל,
 ועליהם נאמר: "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי"ה
 נקרא עליך ויראו ממך". ודרשו חכמינו הקדושים:
 אלו תפלין שבראש (ברכות ו), כי בזה שאדם
 דבוק בו יתברך, ואינו מסיח דעתו ממנו יתברך,
 זה בעצמו סוד התפלין. ועל-כן צריכים להניח בכל
 יום תפלין כשרות, ולמסר את נפשו להניח תפלין
 בכל יום, ועל-ידי שיניח תפלין, יזכה שימשך עליו
 אור ודעת וזיו ודבקות הבורא יתברך שמו.

ועקר האור והדבקות הוא המחין שזוכין
 על-ידי תפלה, ועל-כן 'תפלין' הוא לשון 'תפלה',

כמו שכתוב אצל נפתלי (בראשית ל, ח): "נפתולי אלקים נפתלתי עם אחותי גם יכלתי, ותקרא שמו נפתלי", ונפתלי אותיות תפלין, כי זה עקר הדבקות, והוא כמו שפרש רש"י: לשון עקש ופתלתל — נתעקשתי והפצרתי פצירות ונפתולים הרבה למקום, להיות שנה לאחותי, גם יכלתי — שהסכים על ידי, הינו מי שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ומספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו, ונוהר מאד במצות תפלין, שזו מצוה לכל בר ישראל, להניח תפלין פשרות בכל יום ויום, אז זוכה למחין נקיים, מחין עליונים, עד שזוכה להיות דבוק בתי החיים בו יתברך, וכן ממשיך את הדבקות והמחין האלו על אשתו ועל בני ביתו.

ועל-כן, בני ובנותי היקרים, ראו להיות חזקים בעבודה הקדושה הזו, להרבות בתפלה והתבודדות כל ימי חייכם, שזהו העקר, וצריך להיות עקשן גדול בזה מאד מאד, ואף-על-פי שנדמה פעם לאדם שדבריו אינם מועילים כלל, והוא רחוק מדבריו מאד, כי זה ימים ושנים שעוסק בזה, ועדין לא פועל כלל, אף-על-פי-כן

צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל בְּזֶה, כְּמוֹ אוֹתוֹ עֵקֶשׁן שְׁעוֹשֶׂה דְבַר בְּלִי שׁוּם טַעַם וְרִיחַ, וּמִתְעַקֵּשׁ לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפֶּעַל עֵקֶשְׁנוּתוֹ. וְדָבַר זֶה צָרִיכִין לְקַיֵּם בְּיוֹתֵר בְּתַפְלָה שְׁנִקְרָאת מַחִין, שְׁמַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוּת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וְאַף-עַל-פִּי שְׁצָרִיכִין עֵקֶשְׁנוּת בַּחַיִּים, וּמְכַל שֶׁכֵּן מִי שְׁכָבֵר עֲבָרוֹ עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים רַבִּים, הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל מְאֹד לְבַלִּי לְהַנִּיחַ אֶת עֲצֻמוֹ לְפַל, עִם כָּל זֹאת עֵקֶר הָעֵקֶשְׁנוּת צָרִיכִין בְּעֵת הַתַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת; כִּי בְּיָדָיו בְּכָל מְצוּהָ וּמְצוּהָ שְׁרוּצִים לְקַיֵּם, צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ, אֶת מַחוֹ וְאֶת חֲכָמְתּוֹ לְגַמְרִי, וּלְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, וּבַפְּרָט מְצוֹת תַּפְלִין, צָרִיכִין לְקַיֵּם בְּדֶרֶךְ קַבְּלַת עַל, אֲבָל בְּיוֹתֵר צָרִיכִין עֵקֶשְׁנוּת בְּעֵנִין תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי עַל זֶה אוֹרֵב הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְאֹד, לְעַכְבֹּת אֶת הָאָדָם שְׁלֹא יִדְבַר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְצוּחַק מְזֵה עַד שְׁנֹדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ מְדַבֵּר אֶל הָרוּחַ וְאֶל הַקִּיר, וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל לְעַמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין עֵקֶשְׁנוּת גָּדוֹלָה עַל תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשְׁלָמִי

יש עם מי לדבר כה

בְּרוּחוֹת, פָּרַק ד', הִלְכָה א': "וְהָיָה כִּי הִרְבֵּיתָה לְהִתְפַּלֵּל" — מִכָּאן שְׁכַל הַמְרֻבָּה בְּתַפְלָה — בְּעֵנָה, כִּי צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֹקֵשׁ גָּדוֹל עַל תְּפִלָּה, וְלֹא לְהֵנִיחַ אֶת מְקַצֵּת מְקוֹמוֹ, וְאֶפְלוּ שָׂבָא לוֹ דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי עֲדִין הוּא מְלֵא סִפְקוֹת, עִם כָּל זֹאת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד אוֹהֵב תְּפִלָּה, וְאֶפְלוּ שְׂאֲדָם נִמְצָא בְּמִצָּב שְׁנִמְצָא, וּמְרַגֵּשׁ אֶת עֲצֻמוֹ לְהַכִּי גְרוּעַ, צָרִיךְ לְזַכֵּר הֵיטֵב שֶׁזֶהוּ רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ — שְׁיַעֲסֵק בְּתַפְלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה ל, ג): בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂאִין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נָבִיא וְלֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, אֲלֵא תְּפִלָּה זֹו לְבַד, אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, "אֵל תִּבְזֶה אֶת תְּפִלָּתָם", וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִבְטִיחוֹ "כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקֵּץ עֲנוּת עֲנִי"; וְאֶף-עַל-פִּי שְׂרָאוֹי לְבִזּוּתָם וּלְשִׁקְצָם, מִחַמַּת מַעֲשֵׂיהֶם הַמְּגֻנִים וְהַמְטֹנְפִים, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁאֲדָם בָּא בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִסְפָּר לוֹ יִתְבַּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, אֲזוֹ נִשְׁמַעַת תְּפִלָּתוֹ וּמִתְקַבֵּלָת, כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ מְלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת, וְלֹא עוֹד אֲלֵא הַתְּפִלָּה שֶׁל הַרְחוּק מִתְקַבֵּלָת יוֹתֵר מִתְּפִלָּת הַצְּדִיקִים, כְּמוֹבָא בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ (בְּלֶק קצח), שְׂיֵשׁ תְּפִלָּה לְמִשָּׁה, תְּפִלָּה לְדָוִד וְתְּפִלָּה

לְעֵנִי, וּבּוֹא וּרְאֵה אֵיךְ שֶׁתְּפַלֵּת הָעֵנִי נִשְׁמַעַת
 וּמִתְקַבֵּלֶת קֹדֶם לְתַפְלַת מֹשֶׁה וּתְפַלֵּת דָּוִד, וְלֹא עוֹד
 אֶלָּא "תְּפַלֵּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף" (תהלים קב, א), שֶׁהִיא
 עוֹשֶׂה עֲטִיפָה לְתַפְלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְלְתַפְלָתוֹ שֶׁל דָּוִד,
 הֵינּוּ הָעֵנִי שֶׁהוּא שָׁבוּר בְּתַכְלִית הַשְּׁבִירָה, וּמְרַגֵּשׁ
 אֶת עֲצָמוֹ הֵכִי מִסֵּכֵן וְהֵכִי יְרוּד וְנַפּוּל, וְהוּא שָׁבוּר
 בְּעֵינָי עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, וּבָא וּבוֹכָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ,
 וְעוֹשֶׂה קְטָטָה עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ — הֵיִתְכֵן שְׁאֵנִי נִמְצָא
 בְּמִצָּב קָשָׁה כֵּזֶה? אֲזִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ
 תְּפַלָּתוֹ, כִּי תְּפַלָּתוֹ שׁוֹכֶרֶת אֶת כָּל חַלּוֹנוֹת רְקִיעַ,
 וְכָל הַתְּפִלוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים עוֹלוֹת עִם תְּפַלָּת הָעֵנִי,
 כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד אוֹהֵב אֶת תְּפַלָּת הָעֵנִי
 וְשׁוֹמֵעַ תְּפַלָּתוֹ. וְעַקֵּר הָעֵנִיּוֹת הִיא בְּרוּחַנִיּוֹת,
 כְּשֶׁאָדָם מְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ וּרְוָאָה בְּאִיזָה מִצָּב וּמְעַמָּד
 הוּא נִמְצָא, שֶׁהוּא מְלֵא חֲטָאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים,
 וּמְלֵא כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, וּמְלֵא גֵאוּף וּמְלֵא
 תְּאוֹת רְעוֹת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא בָּא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ
 בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, וְאֵינּוּ מֵיֵאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, אֶלָּא
 בוֹכָה וְצוֹעֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס וִירַחֵם עָלָיו, אֵין
 לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל אֶת גְּדֵל הַהִתְעוֹרְרוֹת
 שֶׁעוֹשֶׂה תְּפַלָּת הָעֵנִי הַזֶּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַד
 שֶׁתְּפִלוֹת הַצְּדִיקִים מְצַפּוֹת שֶׁיַּעֲלוּ אוֹתָן עַל-יְדֵי

תפלת העני הזה, כי אין עני אלא מן הדעת (נדריים מא), כי חוץ מזה הכל הבל, כי ימינו כצל עובר, ואין צרה כצרות נפש, ואין עניות כעניות מתורה ומעשים טובים, ומכל שכן וכל שכן כשהוא בעל חוב גדול, חס ושלום, שהוא חייב להשם יתברך חובות רבים שחב כנגדו יתברך, על-ידי חטאיו ופשעיו המרבים וכפירות ואפיקורסות ונאוף, שקוץ, ערם ותעוב, כמו שנמצאים הרבה חובות בדור הזה, ואין לו במה לפרע כלל, כי אם בתפלה ובתחנונים, וכשהוא האדם זוכה להתעורר להרגיש עניותו ודחקו, ועומד בפני הקדוש-ברוך-הוא כרש ואביון השואל על הפתחים, ומבקש מלפניו בשכרון לב על נפשו להצילו מרדת שחת, ואל יאבד משני העולמות, חס ושלום, וכמו שאמר דוד (תהלים ל): "מה בצע בדמי ברדתי אל שחת, היודך עפר היגיד אמתך, שמע ה' וחנוני ה' יהי עוזר לי" וגו'. מה כבר יהיה כשארד שחת, ומה יהיה לך הקדוש-ברוך-הוא מזה, היודך — אגיד לך את האמת, עזרני רבונו של עולם. וכן צעק (שם כב): "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי", שזו תפלת העני ששופך תפלתו ובקשתו אליו יתברך; אין לתאר ואין לשער את גדל הנחת-רוח

שגורמות תפלות אלו בכל העולמות. ואף שאתם, בני ובנותי היקרים, כבר תרגילו את עצמכם בן להתפלל ולהתבודד אליו יתברך, ההכרח לי לגלות לכם, שבכל פעם תפלו בדעתכם, ויהיה נדמה לכם כאלו אין מי ששומע וכאלו אין אתם פועלים כלל. ועליכם לדעת ולהאמין אשר כל דבור ודבור אינו נאבד כלל, רק כל דבור ודבור שמדברים ומשיחים אליו יתברך מנוי וספור וגנוז באוצרותיו יתברך, ובפרט שאי אפשר לאדם לידע כלל בזה הגוף אם פעל בעבודת השם אם לאו, כי אפלו אם לא פעל, כי אם כחוט השערה אחת, פעם אחת כל חיו, זה גם-כן יקר מאוד מאוד מכל חיי עולם הזה, כי אפלו כשנעמקים באיזו תנועה להתקרב מעט יותר להשם יתברך, ואפלו פחות מחוט השערה, על-ידי-זה רצים והולכים גם-כן אלפי ורבבות פרסאות בעולמות עליונים.

ועל-כן אתם צריכים, בני ובנותי היקרים, להתחזק ביותר בעבודת התפלה בעקשנות גדולה מאוד, ולא להסתפל על שום ברירה שבעולם, ותדעו שאין לכם בעולם רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ומה שעובר עליכם ברוחניות ובגשמיות תספרו

אליו יתברך, ותבקשו ותתחננו אליו יתברך, שיחוס וירחם עליכם, ובזכות זה שאתם מרבים בתפלה, תראו ישועות גדולות שיעשה עמכם הקדוש-ברוך-הוא, ואפלו שאתם מרגישים כי הנכם הכי גרועים, אסור לכם להתיאש כלל, כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תפלה, כמובא (ילקוט תהלים, רמז תשסד): מי שיודע שחטא, ומתפלל בכל יום על החטא, ונושא ונותן עם הקדוש-ברוך-הוא — מוחלין לו, כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תפלה בעקשנות, שבאים ומבלים בכל יום בשיחה ותפלה אליו יתברך, על-ידי-זה זוכים סוף כל סוף לצאת מהפח היקוש שנפל לזה, וזוכים להמשיך על עצמו שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו; אשרי מי שיכניס דבורים אלו אל תוך לבו, וידע שיש לו עם מי לדבר, ועדין לא אבד מנוס ותקוה ממנו, אם רק יהיה עקשן גדול, ולא יעזב את עצמו, אז יראה נסים נגלים שיעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא, שיפתח מחו ולבו ודעתו, ויזכה להרגיש איך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והכל מתנהג

יש עם מי לדבר

ל

בְּהַשְׁגָּחָה נִוְרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִים
דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

